

Tervezési minták

Jeszenszky Péter
Debreceni Egyetem, Informatikai Kar
jeszenszky.peter@inf.unideb.hu

Utolsó módosítás: 2018. március 9.

Felhasznált irodalom

- Erich Gamma, Richard Helm, Ralph Johnson, John Vlissides. *Programtervezési minták: Újrahasznosítható elemek objektumközpontú programokhoz*. Kiskapu, 2004.
- *java-design-patterns: Design patterns implemented in Java*
<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns>

Ábrák

- Az ábrák az *ObjectAid UML Explorer* szoftverrel készültek. <http://www.objectaid.com/>

Létrehozási minták (GoF)

- Elvont gyár (*Abstract Factory*)
- Építő (*Builder*)
- Gyártó metódus (*Factory Method*)
- Objektumkészlet (*Object Pool*)
- Prototípus (*Prototype*)
- Egyke (*Singleton*)

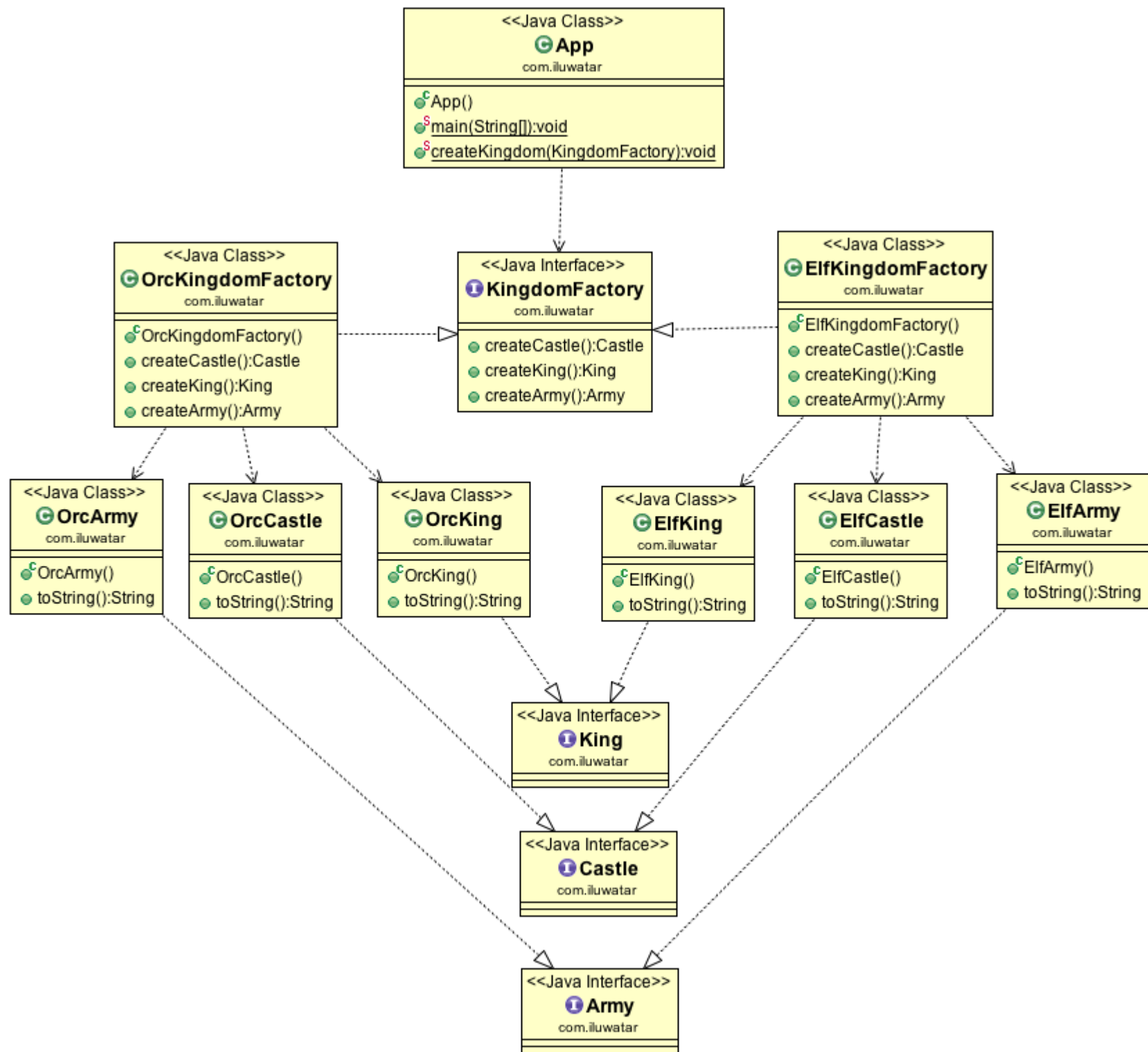
Elvont gyár (1)

- **Cél:** Kapcsolódó vagy egymástól függő objektumok családjának létrehozására szolgáló felületet biztosít a konkrét osztályok megadása nélkül.

Elvont gyár (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/abstract-factory>

Elvont gyár (4)

- **Ismert felhasználások:**

- `java.sql.Connection`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/sql/Connection.html>

- `javax.xml.datatype.DatatypeFactory`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/javax/xml/datatype/DatatypeFactory.html>

- `javax.xml.transform.TransformerFactory`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/javax/xml/transform/TransformerFactory.html>

- `javax.xml.stream.XMLInputFactory`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/javax/xml/stream/XMLInputFactory.html>

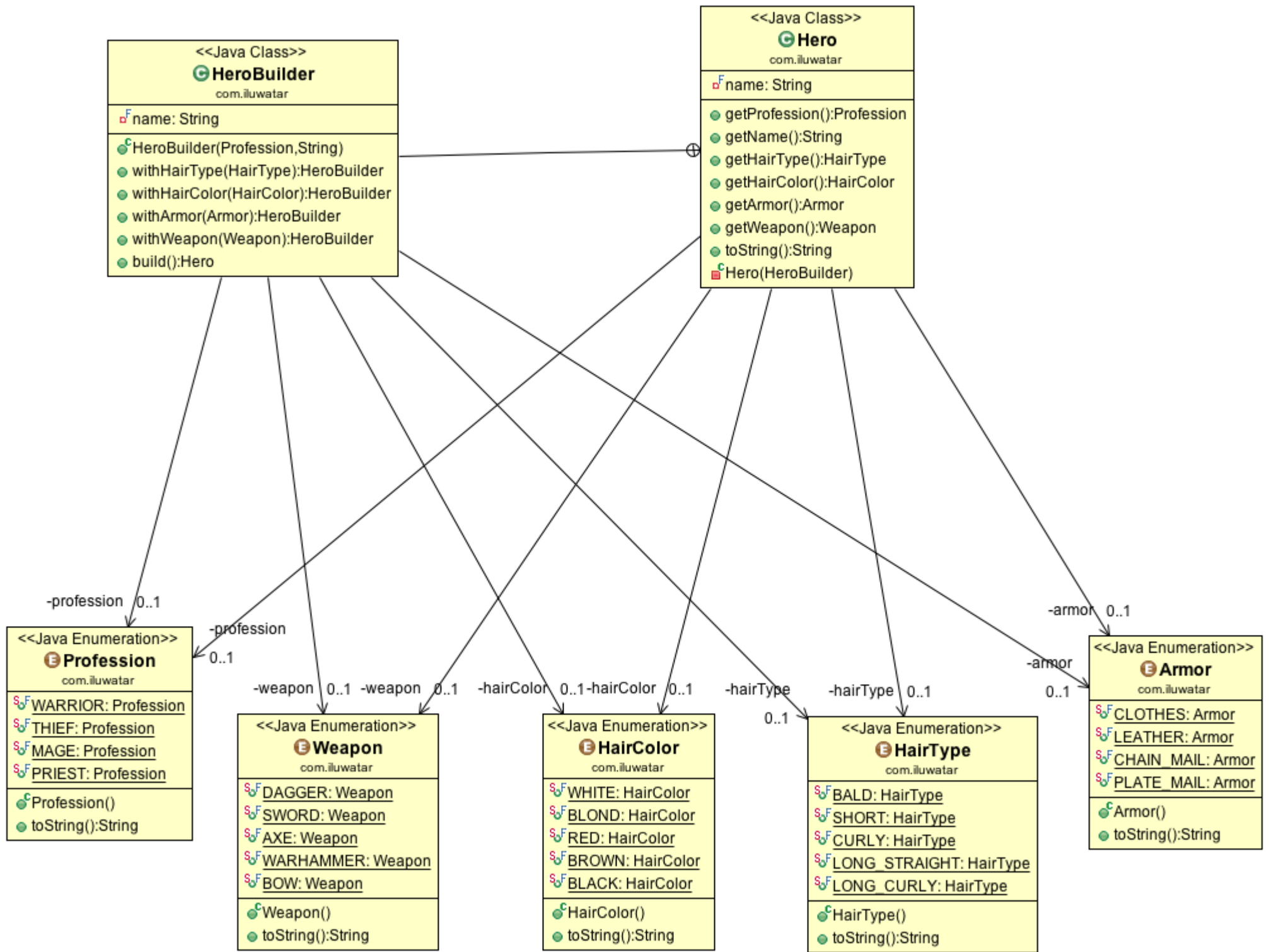
Építő (1)

- **Cél:** Az összetett objektumok felépítését függetleníti az ábrázolásuktól, így ugyanazzal az építési folyamattal különböző ábrázolásokat hozhatunk létre.

Építő (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/builder>

Építő (4)

- **Ismert felhasználások:**

- `java.lang.StringBuilder`

- <http://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/lang/StringBuilder.html>

- `java.time.format.DateTimeFormatterBuilder`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/time/format/DateTimeFormatterBuilder.html>

- `java.util.Locale.Builder`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/util/Locale.Builder.html>

- `java.lang.ProcessBuilder`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/lang/ProcessBuilder.html>

Gyártófüggvény (1)

- **Cél:**

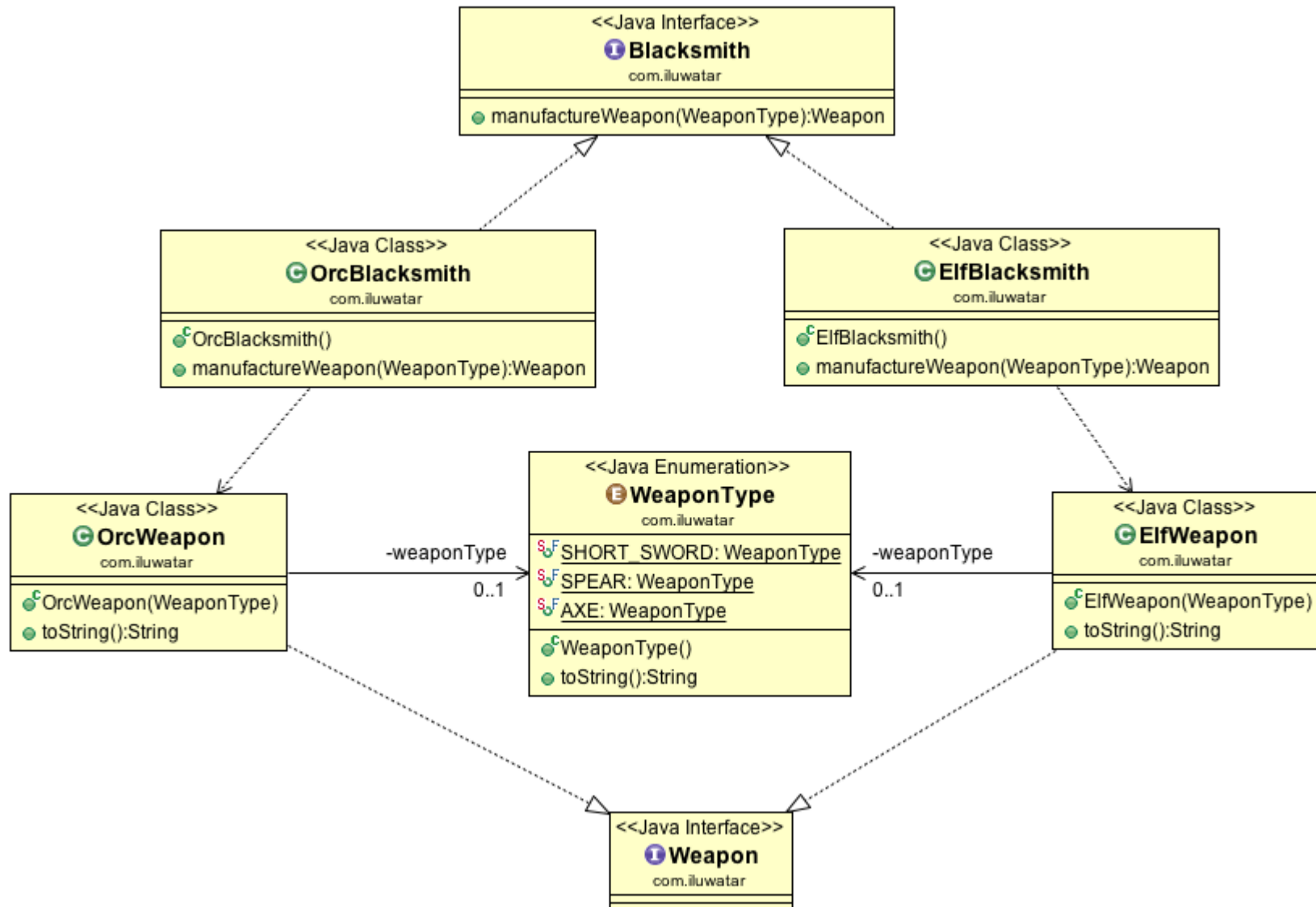
- Felületet határoz meg egy objektum létrehozásához, az alosztályokra bízva, melyik osztályt példányosítják.
- A gyártófüggvények megengedik az osztályoknak, hogy a példányosítást az alosztályokra ruházzák át.

Gyártófüggvény (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/factory-method>

Gyártófüggvény (3)

Gyártófüggvény (4)

- **Ismert felhasználások:**

- `javax.xml.parsers.DocumentBuilderFactory#newDocumentBuilder()`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/javax/xml/parsers/DocumentBuilderFactory.html#newDocumentBuilder-->

- `javax.xml.parsers.SAXParserFactory#newSAXParser()`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/javax/xml/parsers/SAXParserFactory.html#newSAXParser-->

- `java.util.ResourceBundle`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/util/ResourceBundle.html#getBundle-java.lang.String->

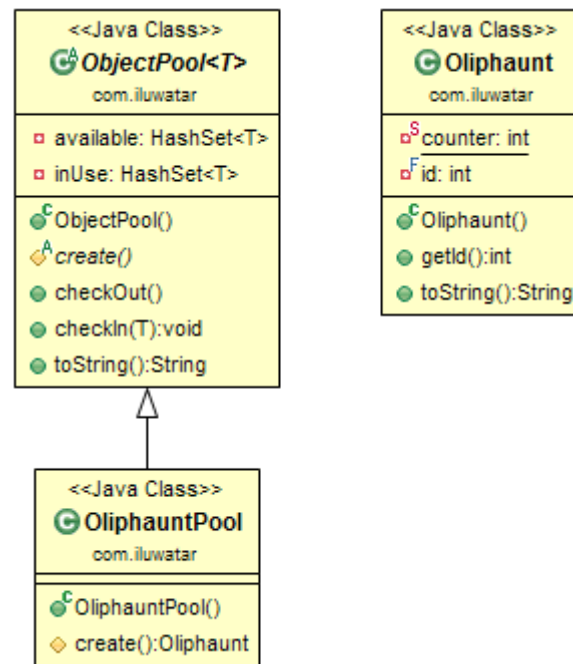
Objektumkészlet (1)

- **Cél:** Inicializált objektumok egy halmazát tartja nyilván az igények kiszolgálásához, ahelyett, hogy létrehozná és megsemmisítené az objektumokat.

Objektumkészlet (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/object-pool>

Objektumkészlet (3)

- **Ismert felhasználások:**

- Adatbázis kapcsolatok gyorsítótárazása (*connection pooling*)

- Például:

- *Apache Commons DBCP*

- <https://commons.apache.org/proper/commons-dbcp/>

- *HikariCP* <https://brettwooldridge.github.io/HikariCP/>

- *Vibur DBCP* <http://www.vibur.org/>

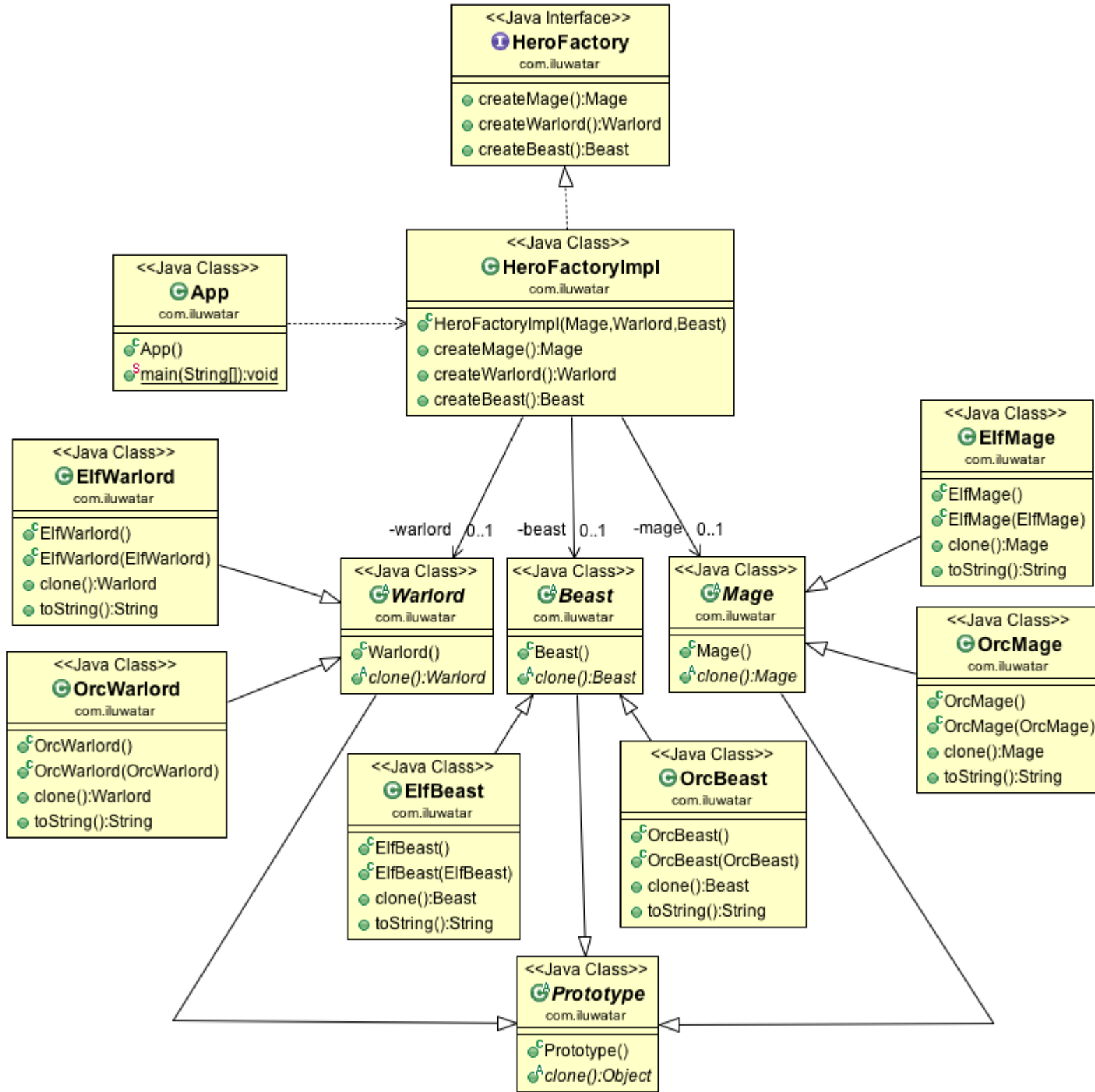
Prototípus (1)

- **Cél:** Prototípus példány használatával határozza meg, hogy milyen típusú objektumokat kell létrehozni, az új objektumokat pedig ennek a prototípusnak a lemásolásával állítja elő.

Prototípus (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/prototype>

Prototípus (4)

- **Ismert felhasználások:**

- `java.lang.Cloneable`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/lang/Cloneable.html>

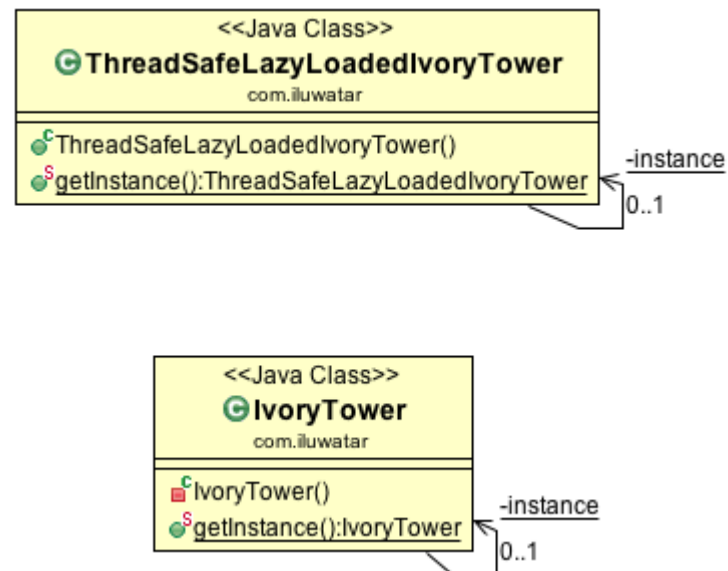
Egyke (1)

- **Cél:** Egy osztályból csak egy példányt engedélyez, és ehhez globális hozzáférési pontot ad meg.

Egyke (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/singleton>

Egyke (3)

- **Ismert felhasználások:**

- `java.lang.Runtime`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/lang/Runtime.html>

- `java.time.chrono.IsoChronology`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/time/chrono/IsoChronology.html>

További létrehozási minták

- Gyár készlet (*Factory Kit*)
<https://github.com/iluwater/java-design-patterns/tree/master/factory-kit>
- Modul (*Module*) <https://github.com/iluwater/java-design-patterns/tree/master/module>
- Egyállapotú (*Monostate*)
<https://github.com/iluwater/java-design-patterns/tree/master/monostate>
- Többke (*Multiton*) <https://github.com/iluwater/java-design-patterns/tree/master/multiton>
- Objektum létrehozó (*Object Mother*)
<https://github.com/iluwater/java-design-patterns/tree/master/object-mother>
- Lépés építő (*Step Builder*)
<https://github.com/iluwater/java-design-patterns/tree/master/step-builder>
- Érték objektum (*Value Object*)
<https://github.com/iluwater/java-design-patterns/tree/master/value-object>
- ...

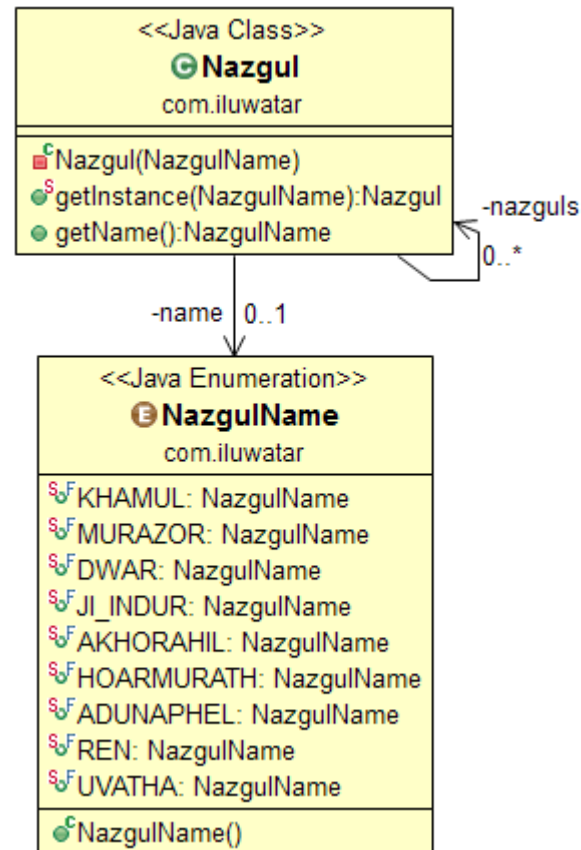
Többke (1)

- **Cél:** Egy osztályból csak adott számú (egynél több) példányt engedélyez, és ezekhez globális hozzáférési pontot ad meg.

Többke (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/multiton>

Többke (3)

- **Ismert felhasználások:**

- `java.lang.Thread.State`
<https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/lang/Thread.State.html>
- `java.lang.annotation.RetentionPolicy`
<https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/lang/annotation/RetentionPolicy.html>
- `java.math.RoundingMode`
<http://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/math/RoundingMode.html>
- `java.time.DayOfWeek`
<https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/time/DayOfWeek.html>

Szerkezeti minták (GoF)

- Illesztő (*Adapter*)
- Híd (*Bridge*)
- Összetétel (*Composite*)
- Díszítő (*Decorator*)
- Homlokzat (*Facade*)
- Pehelysúlyú (*Flyweight*)
- Helyettes (*Proxy*)

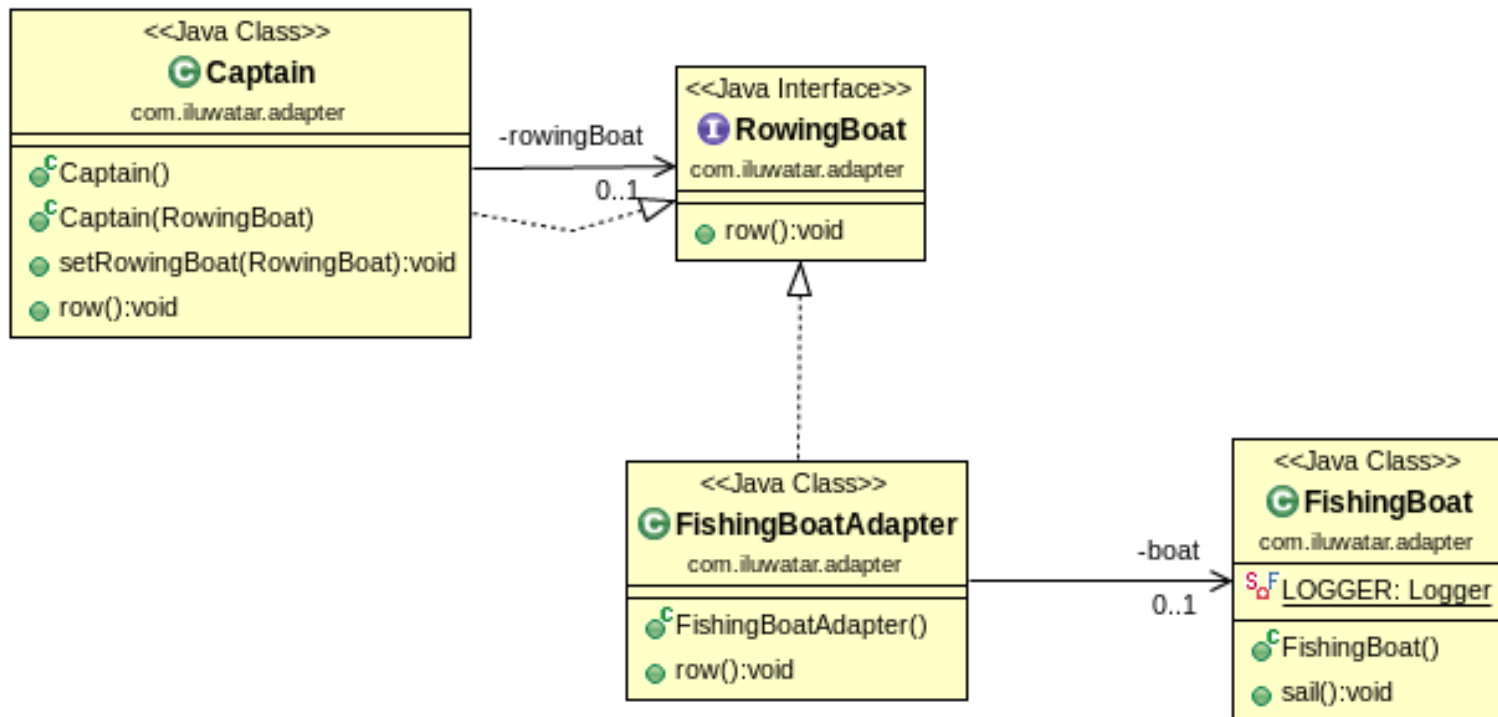
Illesztő (1)

- **Cél:**
 - Az adott osztály interfészét az ügyfelek által igényelt interfésszé alakítja.
 - E módszerrel az egyébként összeférhetetlen interfészű osztályok együttműködését biztosíthatjuk.

Illesztő (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/adapter>

Illesztő (3)

- **Ismert felhasználások:**

- `java.io.InputStreamReader`

- <http://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/io/InputStreamReader.html>

- `java.io.OutputStreamWriter`

- <http://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/io/OutputStreamWriter.html>

- `javax.xml.bind.annotation.adapters.XmlAdapter`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/javax/xml/bind/annotation/adapters/XmlAdapter.html>

- `org.xml.sax.helpers.ParserAdapter`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/org/xml/sax/helpers/ParserAdapter.html>

- `org.xml.sax.helpers.XMLReaderAdapter`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/org/xml/sax/helpers/XMLReaderAdapter.html>

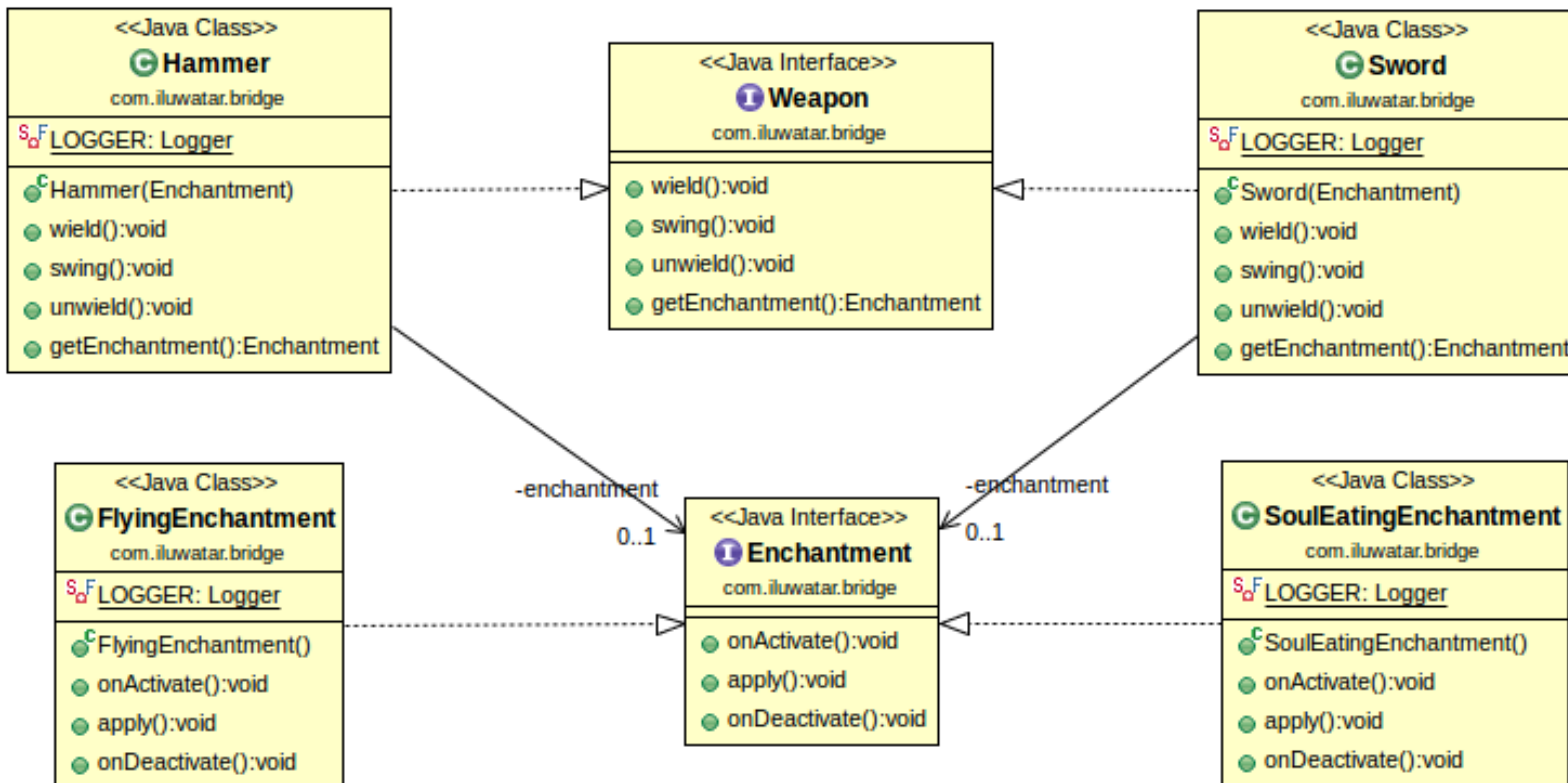
Híd (1)

- **Cél:** Az elvont ábrázolást elválasztja a megvalósítástól, hogy a kettő egymástól függetlenül módosítható legyen.

Híd (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/bridge>

Híd (3)

- **Ismert felhasználások:**
 - TODO

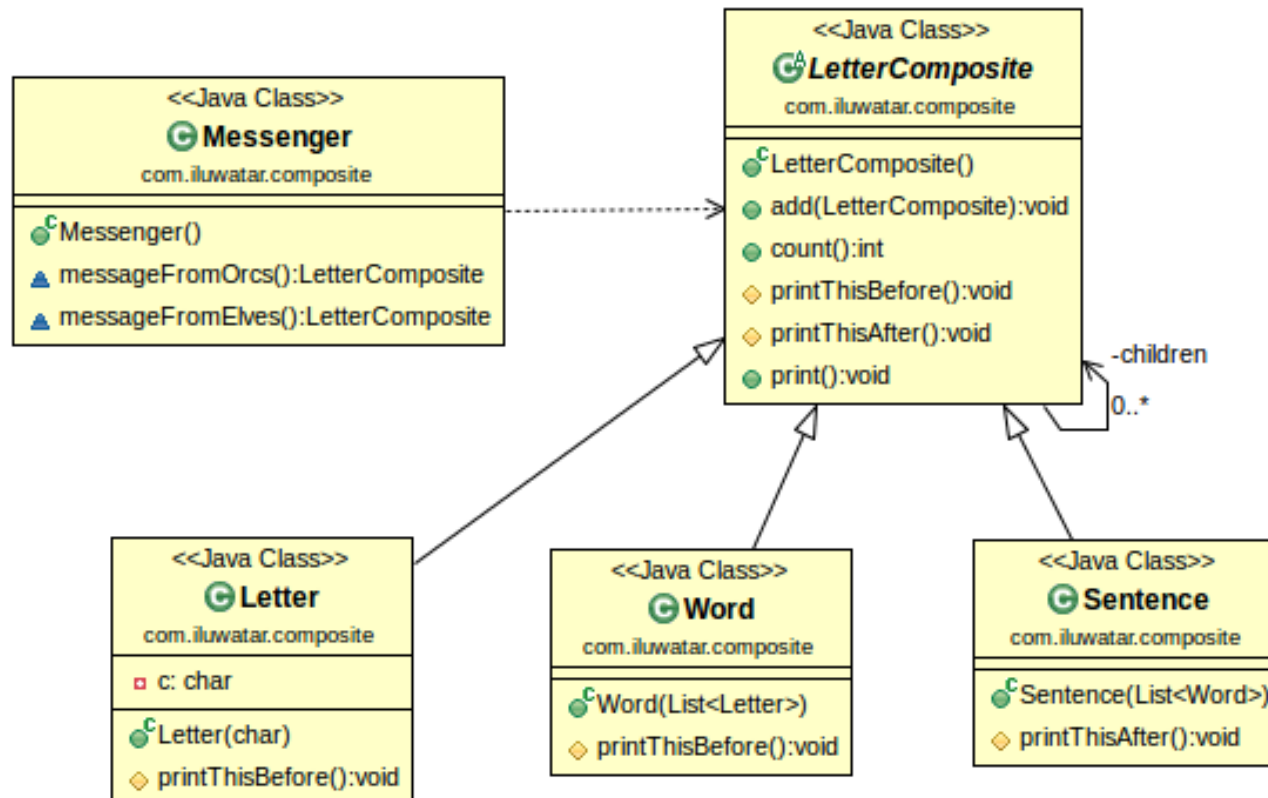
Összetétel (1)

- **Cél:**
 - Az objektumokat faszerkezetbe rendezi, hogy ábrázolhassuk a rész-egész viszonyokat.
 - A módszer révén az önálló objektumokat és az objektum-összetételeket egységesen kezelhetjük.

Összetétel (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/composite>

Összetétel (3)

- **Ismert felhasználások:**

- `javafx.scene.Node`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/javafx/scene/Node.html>

- *jsoup: Java HTML Parser* <https://jsoup.org/>

- `org.jsoup.nodes.Node`

- <https://jsoup.org/apidocs/org/jsoup/nodes/Node.html>

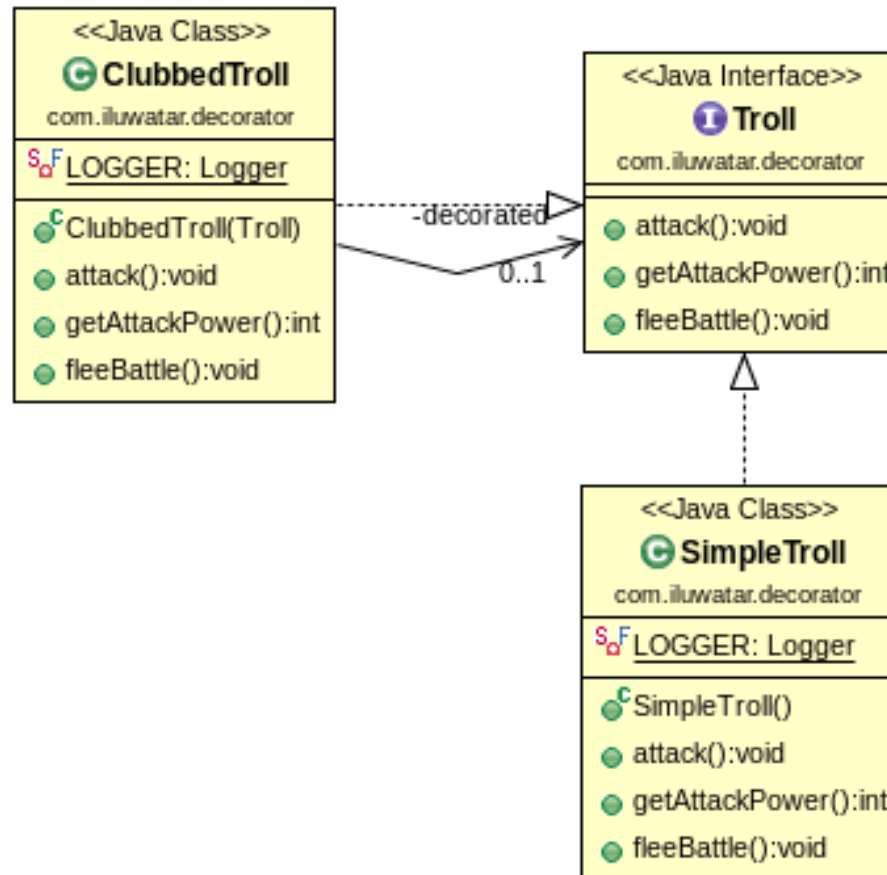
Díszítő (1)

- **Cél:**
 - Az objektumokhoz dinamikusan további felelősségi köröket rendel.
 - A kiegészítő szolgáltatások biztosítása terén e módszer rugalmas alternatívája az alosztályok létrehozásának.

Díszítő (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/decorator>

Díszítő (3)

- **Ismert felhasználások:**

- `java.io.InputStream`

- <http://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/io/InputStream.html>

- Lásd azon alosztályait, melyek konstruktora `InputStream` objektumot fogad paraméterként, mint például a `java.io.ObjectInputStream`.

- `java.io.OutputStream`

- <http://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/io/OutputStream.html>

- Lásd azon alosztályait, melyek konstruktora `OutputStream` objektumot fogad paraméterként, mint például a `java.io.ObjectOutputStream`.

- `java.util.Collections#unmodifiableXXX()`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/util/Collections.html>

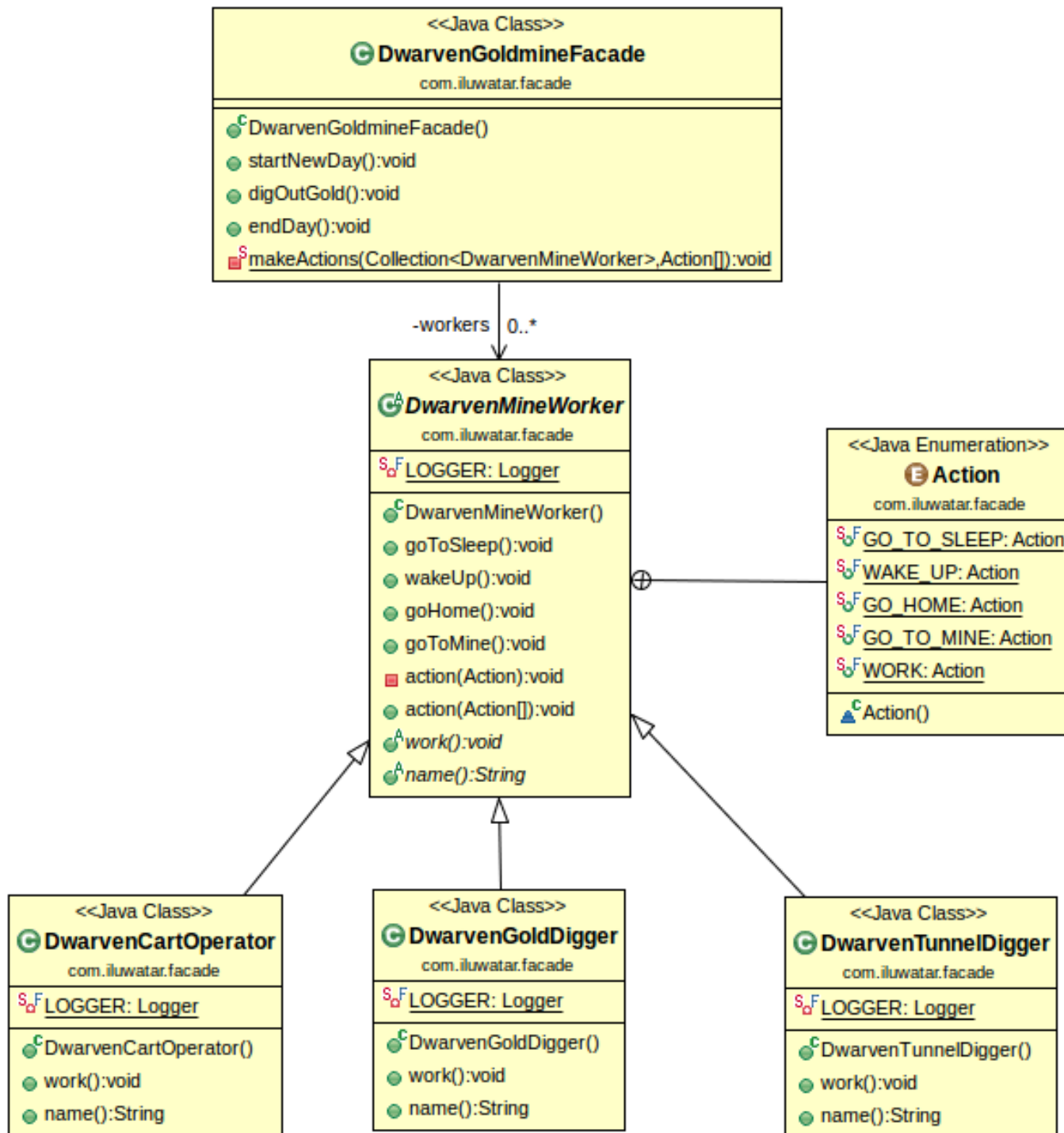
Homlokzat (1)

- **Cél:**
 - Egy alrendszerben interfészek egy halmazához egységes interfészt biztosít.
 - A módszerrel magasabb szintű interfészt határozunk meg, amelynek révén az adott alrendszer könnyebben használhatóvá válik.

Homlokzat (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/facade>

Homlokzat (4)

- **Ismert felhasználások:**

- `java.lang.Class`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/lang/Class.html>

Pehelysúlyú (1)

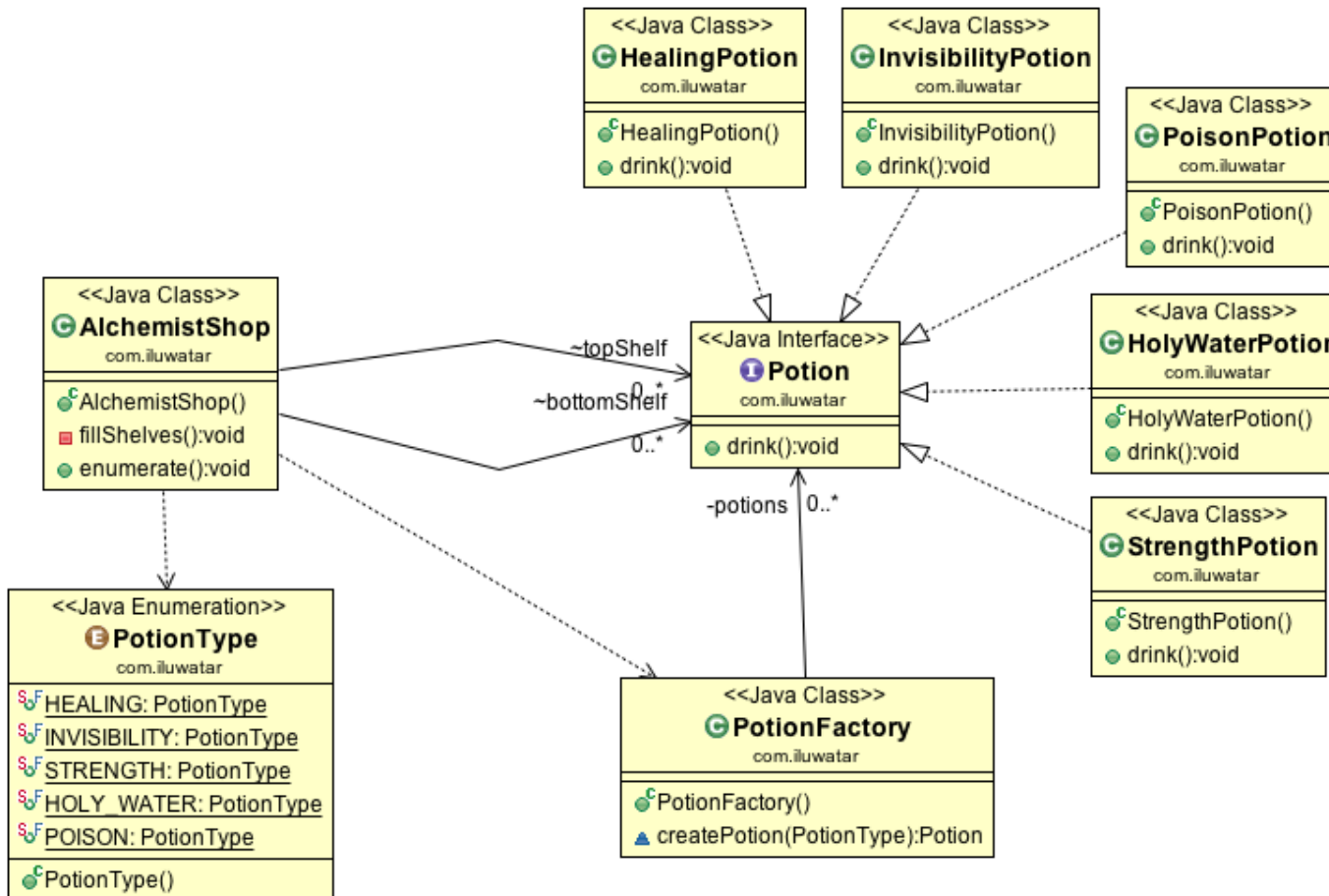
- **Cél:** Megosztás révén támogatja a nagy finomságú objektumok tömegeinek hatékony felhasználását.

Pehelysúlyú (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/flyweight>

Pehelysúlyú (3)

Pehelysúlyú (4)

- **Ismert felhasználások:**

- `java.lang.Byte#valueOf(byte b)`
<https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/lang/Byte.html#valueOf-byte->
- `java.lang.Character#valueOf(char c)`
<https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/lang/Character.html#valueOf-char->
- `java.lang.Integer#valueOf(int i)`
<https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/lang/Integer.html#valueOf-int->

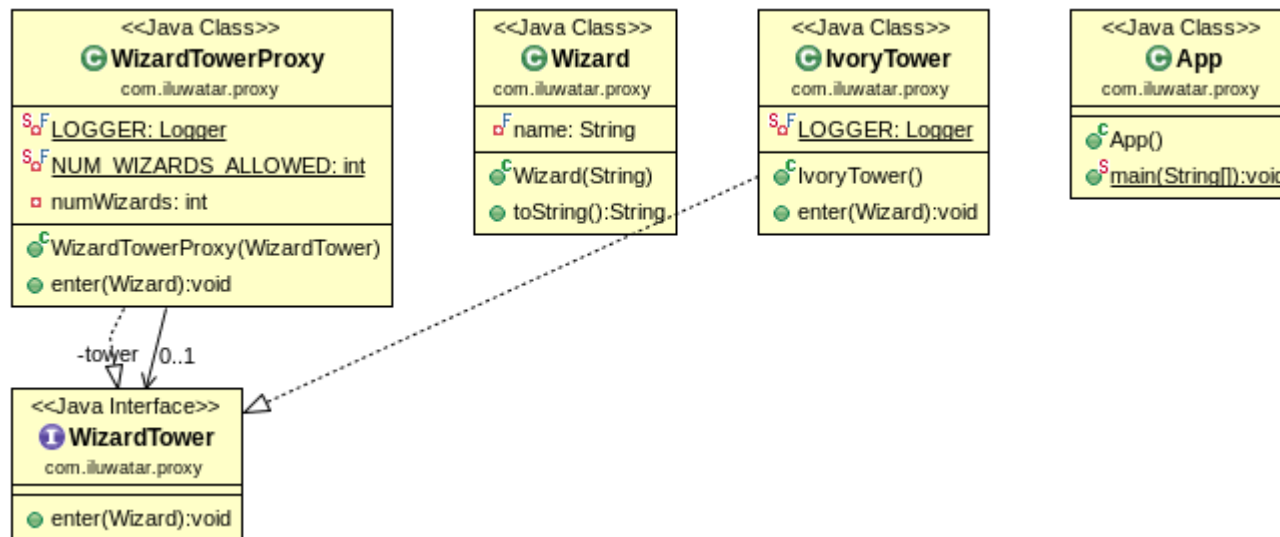
Helyettes (1)

- **Cél:** Egy adott objektumot egy helyettesítő objektummal váltunk fel, amely szabályozza az eredeti objektumhoz történő hozzáférést is.

Helyettes (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/proxy>

Helyettes (3)

- **Ismert felhasználások:**

- `java.lang.reflect.Proxy`

- <http://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/lang/reflect/Proxy.html>

- *Apache Commons Proxy*

- <https://commons.apache.org/proper/commons-proxy/>

- *EasyMock* <http://easymock.org/>

- *Mockito* <http://site.mockito.org/>

További szerkezeti minták

- Absztrakt dokumentum (*Abstract Document*)
<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/abstract-document>
- Modul (*Module*)
<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/module>
- Privát adatosztály (*Private Class Data*)
<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/private-class-data>
- ...

Viselkedési minták (GoF)

- Felelősséglánc (*Chain of Responsibility*)
- Parancs (*Command*)
- Értelmező (*Interpreter*)
- Bejáró (*Iterator*)
- Közvetítő (*Mediator*)
- Emlékeztető (*Memento*)
- Megfigyelő (*Observer*)
- Állapot (*State*)
- Stratégia (*Strategy*)
- Sablonfüggvény (*Template Method*)
- Látogató (*Visitor*)

Felelősséglánc (1)

- **Cél:**

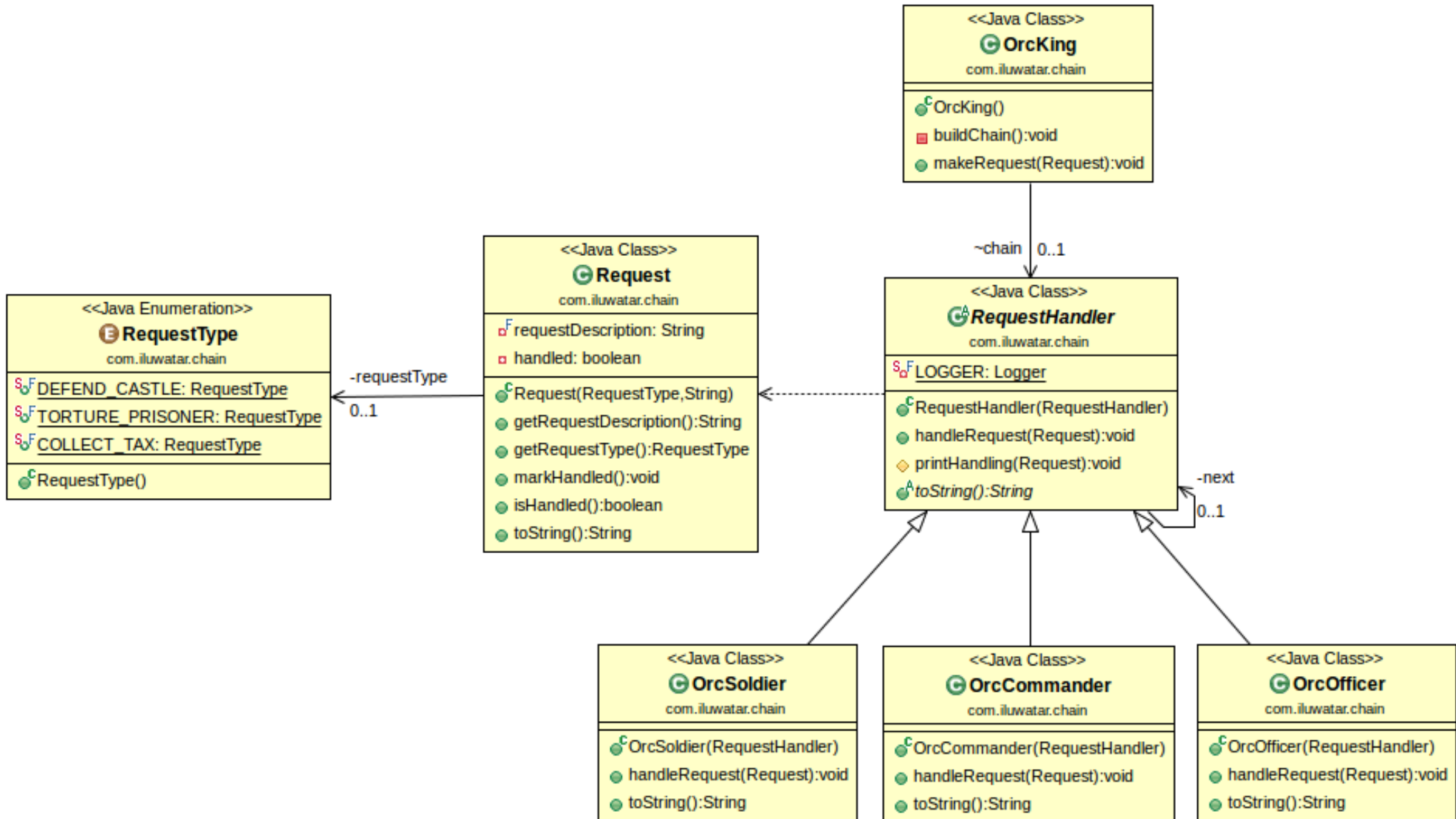
- A minta arra szolgál, hogy elkerüljük a kérelem küldőjének a fogadóhoz való kötését.
- Ezt úgy érjük el, hogy több objektumnak is jogot adunk a kérelem kezelésére.
- A fogadó objektumokat láncba állítjuk, amelyen a kérelem addig halad, amíg el nem ér egy objektumot, ami képes a kezelésére.

Felelősséglánc (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/chain>

Felelősséglánc (3)

Felelősséglánc (4)

- **Ismert felhasználások:**

- `java.util.logging.Logger`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/util/logging/Logger.html>

- `javax.servlet.Filter`

- <https://javaee.github.io/javaee-spec/javadocs/javax/servlet/Filter.html>

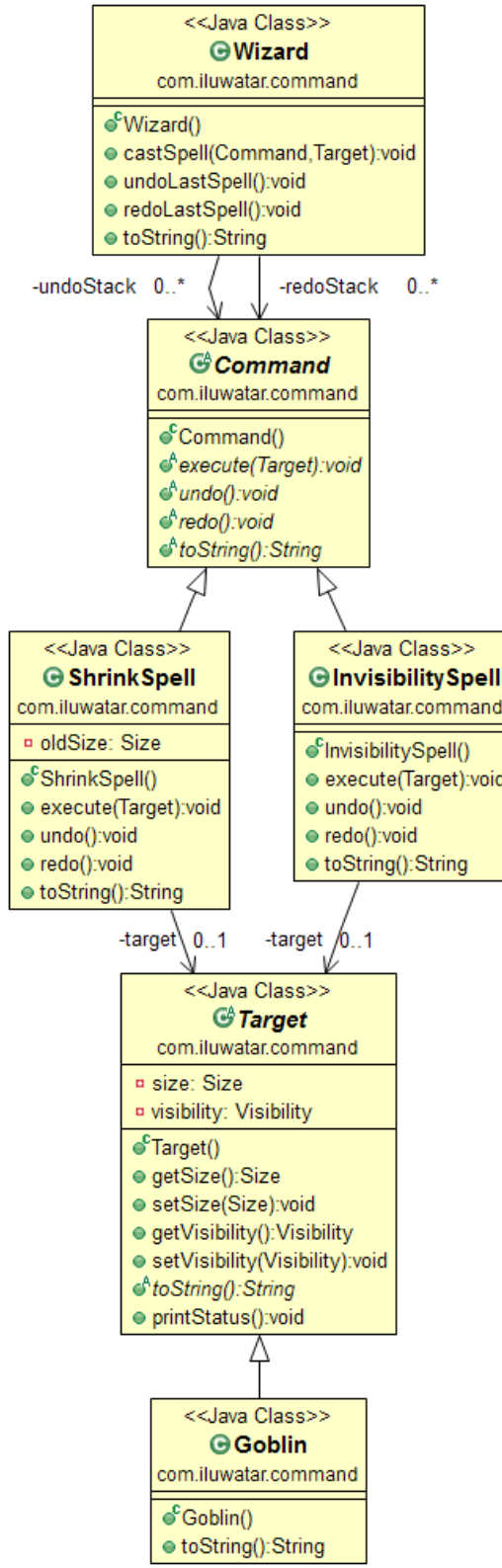
Parancs (1)

- **Cél:** A kérelmeket objektumokba zárjuk, aminek célja, hogy az ügyfeleknek paraméterként különböző kérelmeket adjunk át, ezeket sorba állítsuk vagy naplózzuk, illetve támogassuk a műveletek visszavonását.

Parancs (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/command>

Parancs (4)

- **Ismert felhasználások:**

- `java.lang.Runnable`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/lang/Runnable.html>

- `java.util.concurrent.Callable`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/util/concurrent/Callable.html>

Értelmező (1)

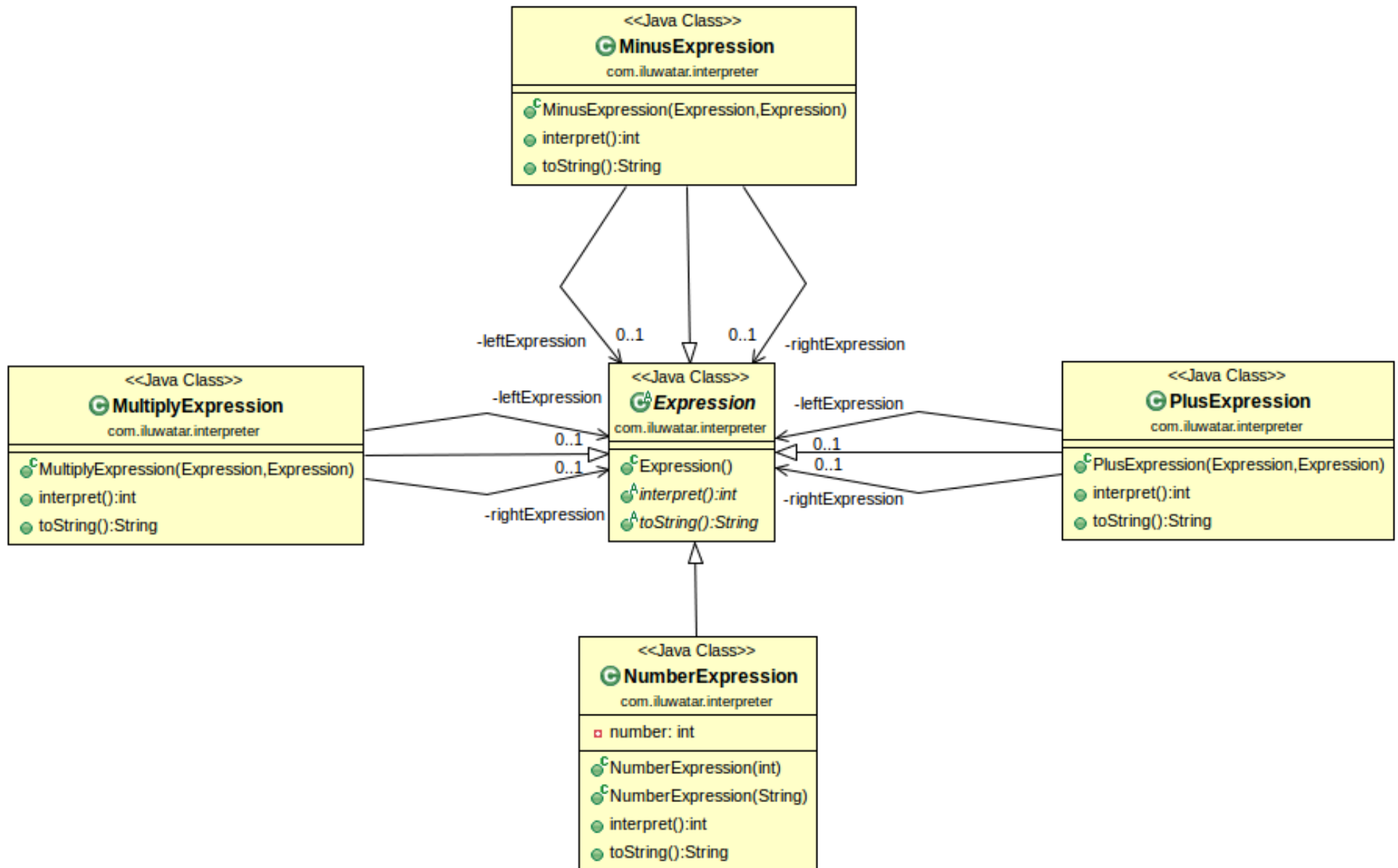
- **Cél:** Egy adott nyelv nyelvtanát ábrázoljuk, illetve ehhez az ábrázoláshoz értelmezőt biztosítunk, amely annak alapján képes a nyelv mondatait megérteni.

Értelmező (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/interpreter>

Értelmező (3)

Értelmező (4)

- **Ismert felhasználások:**

- `java.text.Format`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/text/Format.html>

- `java.time.format.DateTimeFormatter`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/time/format/DateTimeFormatter.html>

- `java.util.regex.Pattern`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/util/regex/Pattern.html>

Bejáró (1)

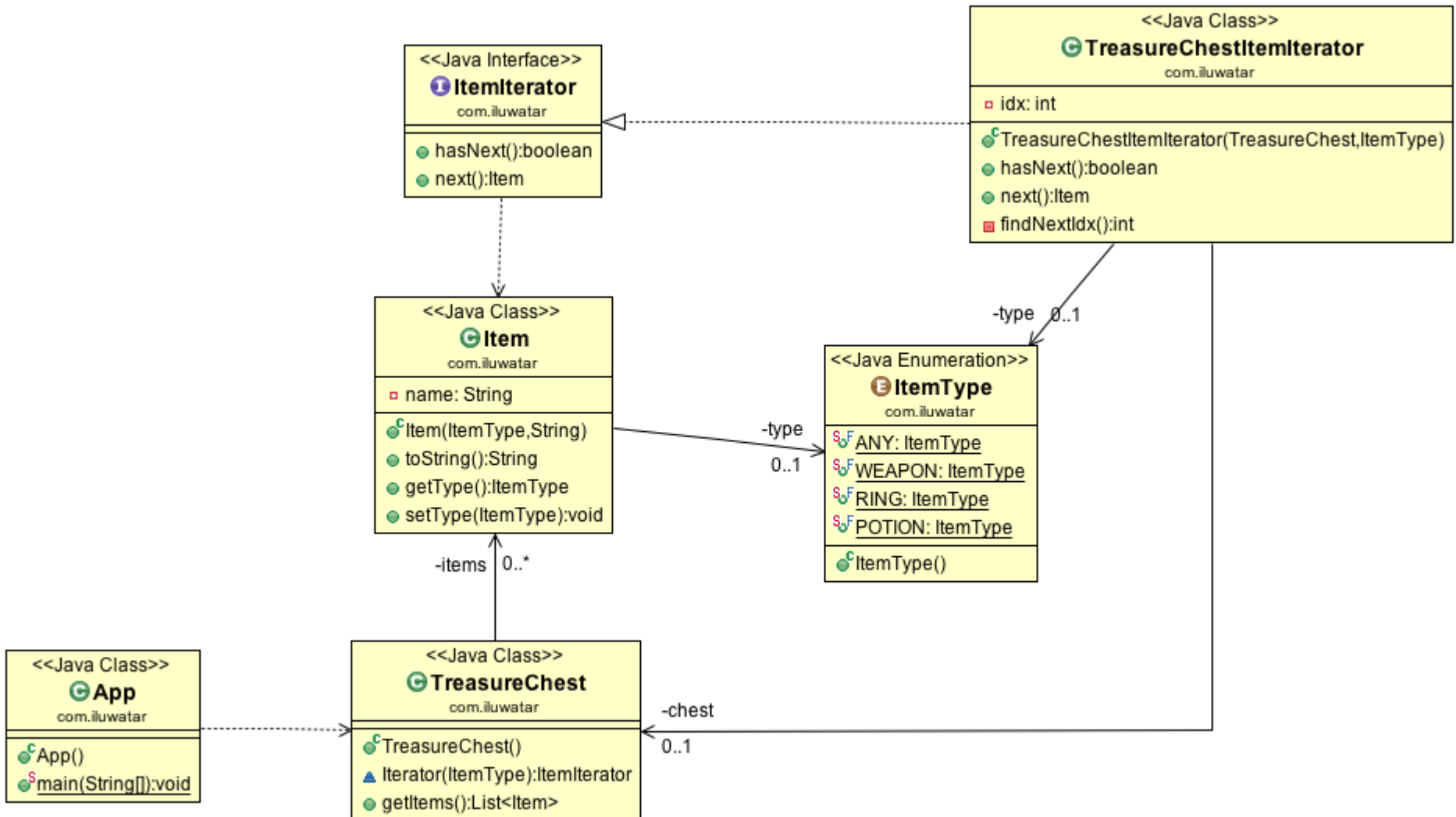
- **Cél:** Az összetett objektumok elemeinek soros elérését a háttérben megbúvó ábrázolás felfedése nélkül biztosító módszer kialakítása.

Bejáró (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/iterator>

Bejáró (3)

Bejáró (4)

- **Ismert felhasználások:**

- `java.sql.ResultSet`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/sql/ResultSet.html>

- `java.util.Enumeration`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/util/Enumeration.html>

- `java.util.Iterator`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/util/Iterator.html>

Közvetítő (1)

- **Cél:**

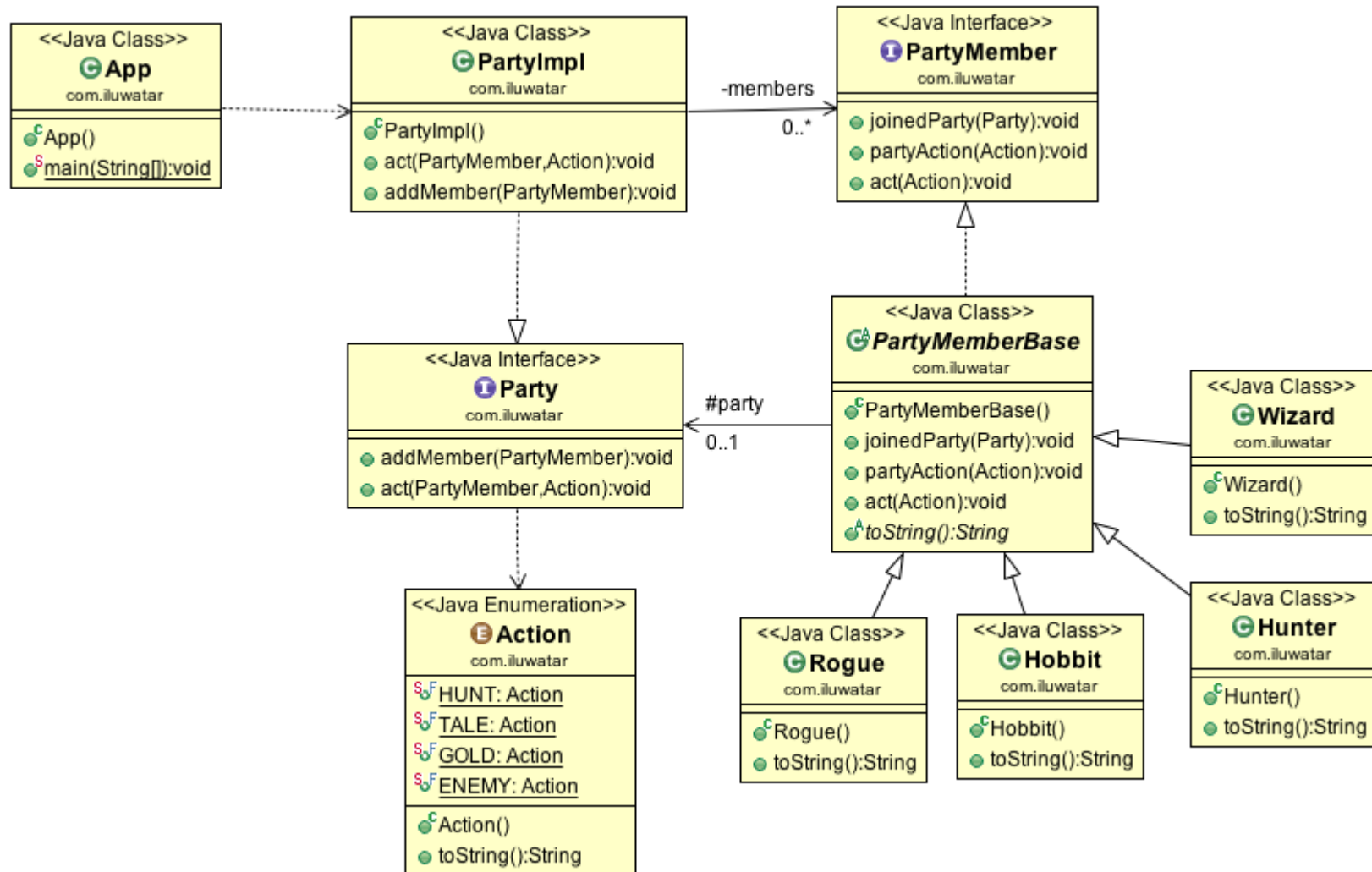
- A cél meghatározni egy objektumot, amely objektumok egy halmazának együttműködését irányítja. (Vagyis ezeket egyetlen objektumba tokozzuk be.)
- A módszerrel laza csatolást hozunk létre, amelyben az egyes objektumok közvetlenül nem hivatkozhatnak egymásra, a köztük lévő kapcsolatok pedig egymástól függetlenül módosíthatók.

Közvetítő (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/mediator>

Közvetítő (3)

Közvetítő (4)

- **Ismert felhasználások:**

- `java.util.concurrent.ExecutorService`
<https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/util/concurrent/ExecutorService.html>
- `java.util.Timer`
<https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/util/Timer.html>

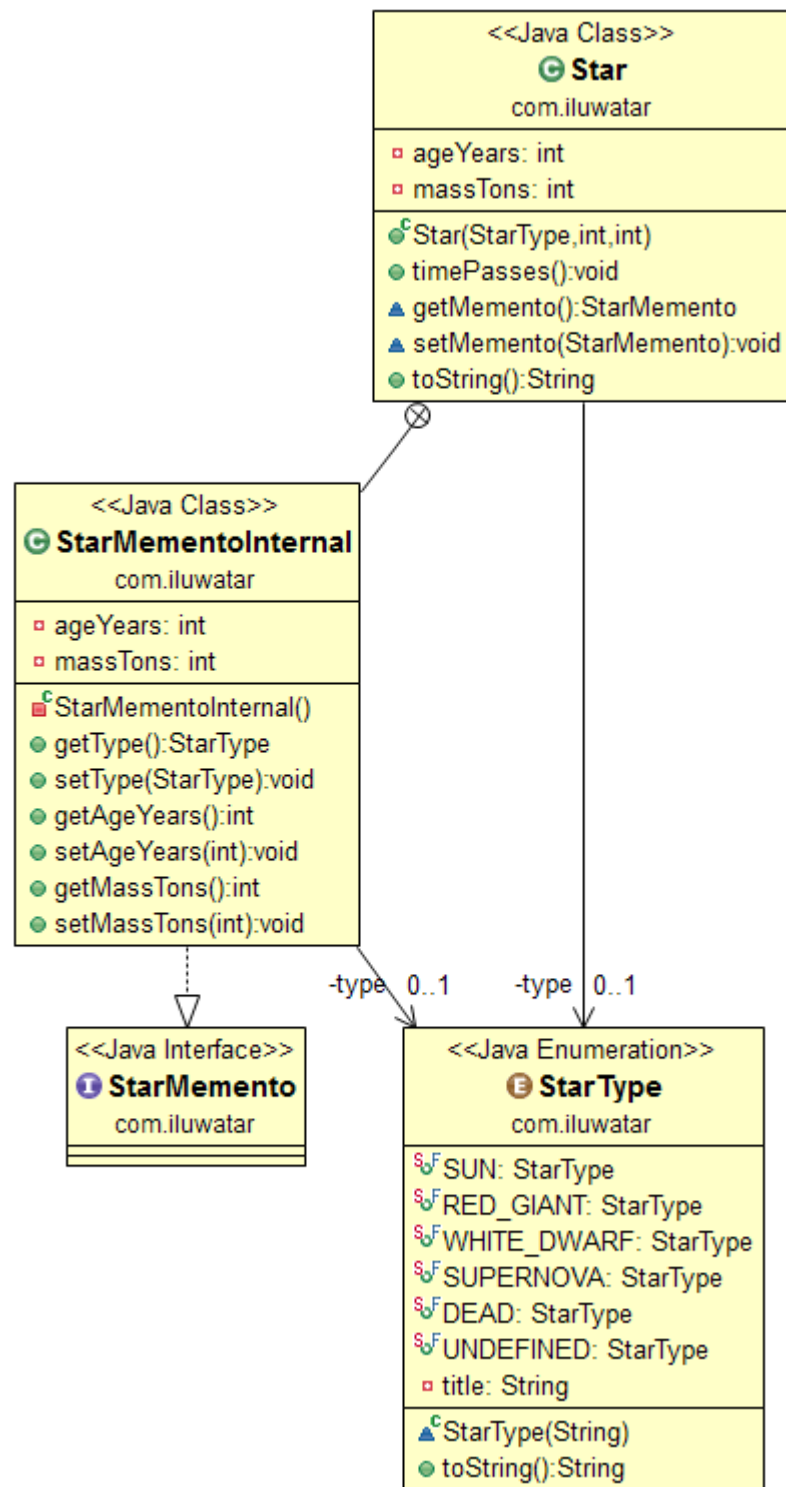
Emlékeztető (1)

- **Cél:** Az egységbe zárás megsértése nélkül rögzíteni és felfedni egy objektum belső állapotát, hogy az később ebbe az állapotba visszaállítható legyen.

Emlékeztető (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/memento>

Emlékeztető (4)

- **Ismert felhasználások:**

- `java.util.Date`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/util/Date.html>

- Lásd a `getTime()` és `setTime(long time)` metódusokat.

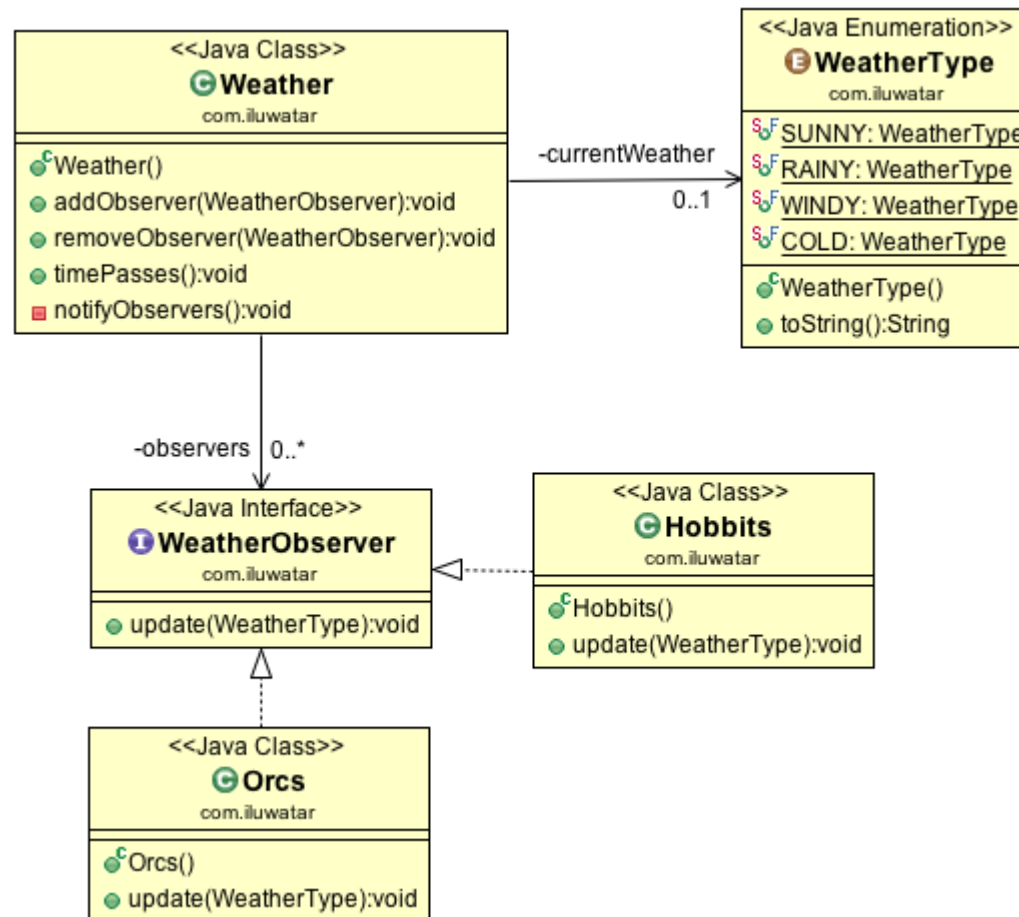
Megfigyelő (1)

- **Cél:** Objektumok között egy sok-sok függőségi kapcsolatot létrehozni, így amikor az egyik objektum állapota megváltozik, minden tőle függő objektum értesül erről és automatikusan frissül.

Megfigyelő (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/observer>

Megfigyelő (3)

- **Ismert felhasználások:**

- `java.util.EventListener`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/util/EventListener.html>

- `java.util.Observer`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/util/Observer.html>

- `java.util.Observable`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/util/Observable.html>

- `javafx.beans.Observable`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/javafx/beans/Observable.html>

- `java.util.concurrent.Flow`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/util/concurrent/Flow.html>

- **Lásd:**

- *Reactive Streams* <http://www.reactive-streams.org/>

- *Reactive Programming with JDK 9 Flow API* <https://community.oracle.com/docs/DOC-1006738>

Állapot (1)

- **Cél:**

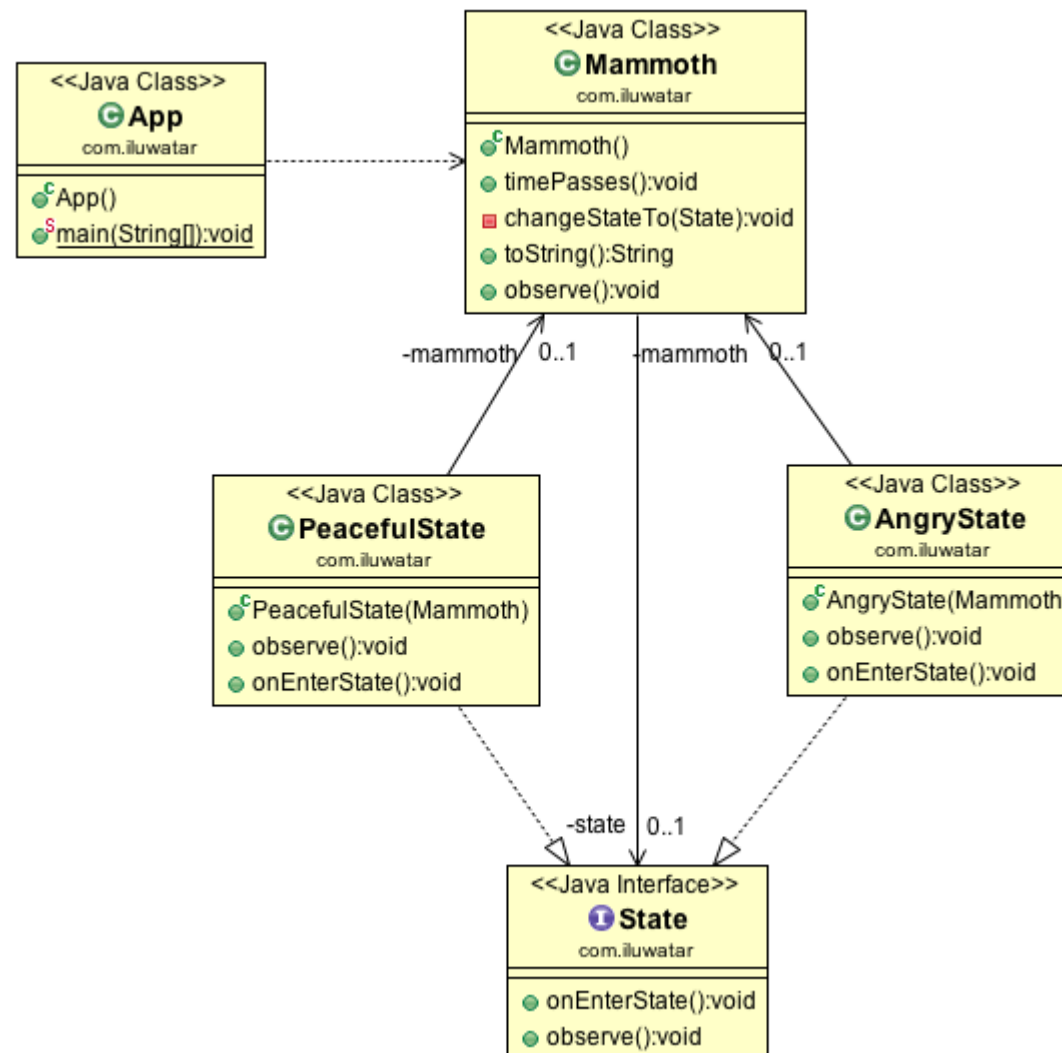
- Egy adott objektum számára engedélyezni, hogy belső állapotának megváltozásával megváltoztathassa viselkedését is.
- Az objektum ekkor látszólag módosítja az osztályát.

Állapot (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/state>

Állapot (3)

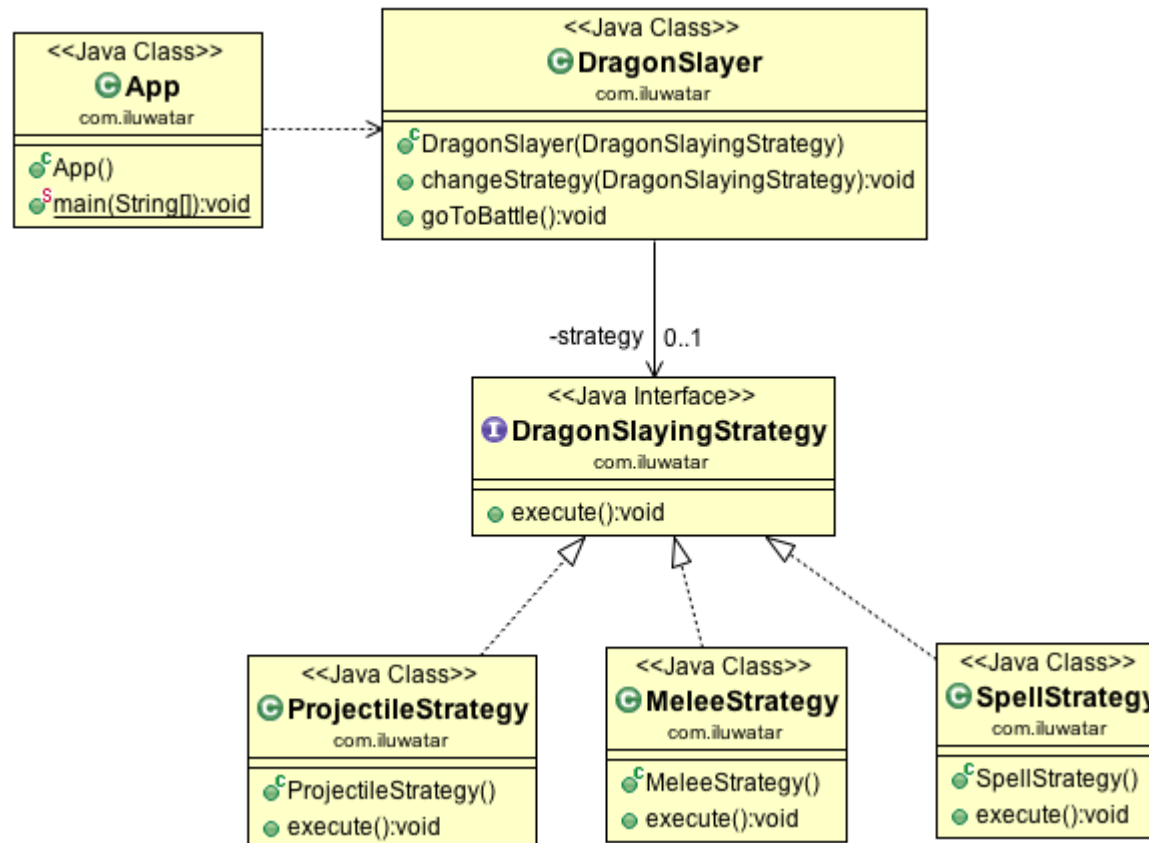
Stratégia (1)

- **Cél:**
 - Algoritmus-család meghatározása, melyben az algoritmusokat egyenként egységbe zárjuk és egymással felcserélhetővé tesszük.
 - E módszer révén az algoritmus az ügyféltől függetlenül módosítható.

Stratégia (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/strategy>

Stratégia (3)

- **Ismert felhasználások:**

- `java.util.Collections`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/util/Collections.html>

- Lásd a `binarySearch()`, `max()`, `min()` és `sort()` metódusokat.

- Kapcsolódó interfészek:

- `java.lang.Comparable`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/lang/Comparable.html>

- `java.util.Comparator`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/util/Comparator.html>

Sablonfüggvény (1)

- **Cél:**

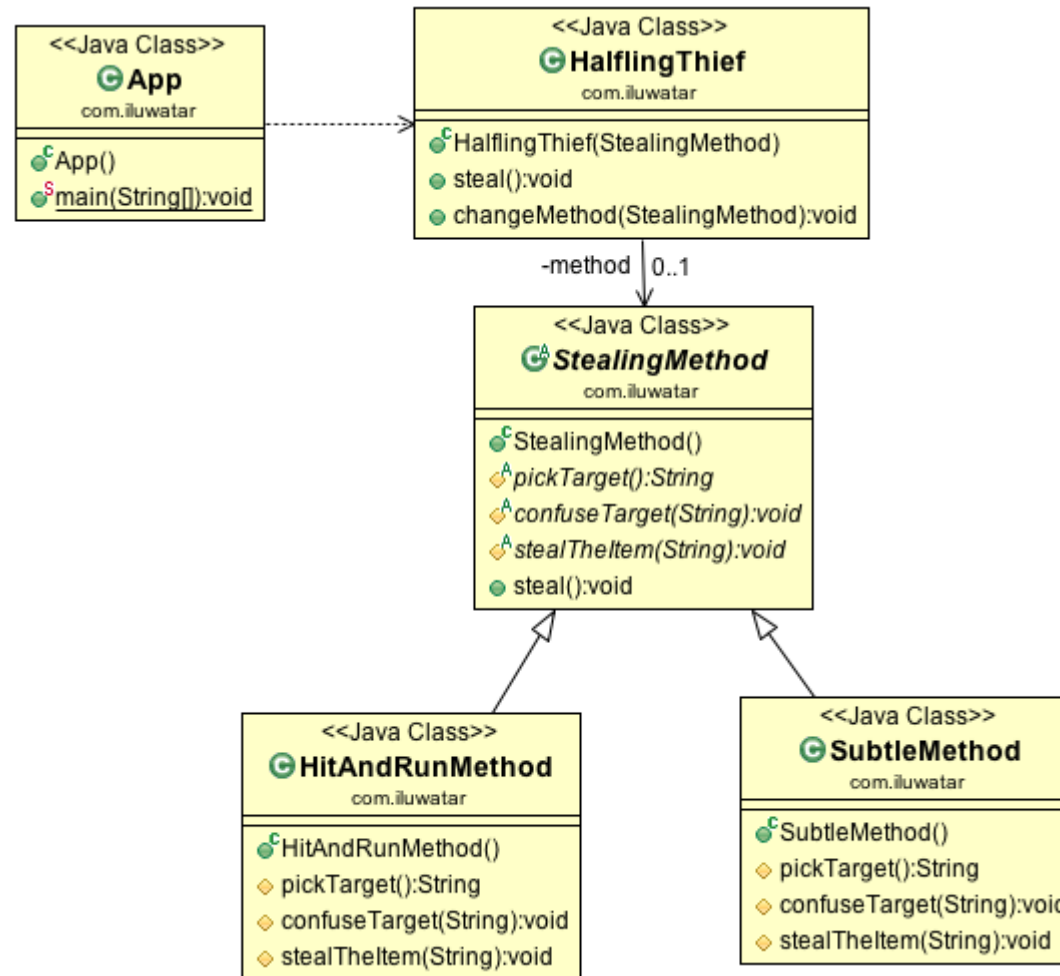
- Egy adott művelet algoritmusának vázát elkészíteni, amelynek egyes lépéseit alosztályokra ruházzuk át.
- Így az alosztályok az algoritmus egyes lépéseit felülbírálnak, anélkül, hogy az algoritmus szerkezete módosulna.

Sablonfüggvény (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/template-method>

Sablonfüggvény (3)

Sablonfüggvény (4)

- **Ismert felhasználások:**

- `java.io.InputStream`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/io/InputStream.html>

- `java.io.OutputStream`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/io/OutputStream.html>

- `java.util.ArrayList`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/util/ArrayList.html>

- `java.util.HashMap`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/util/HashMap.html>

- `java.util.LinkedList`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/util/LinkedList.html>

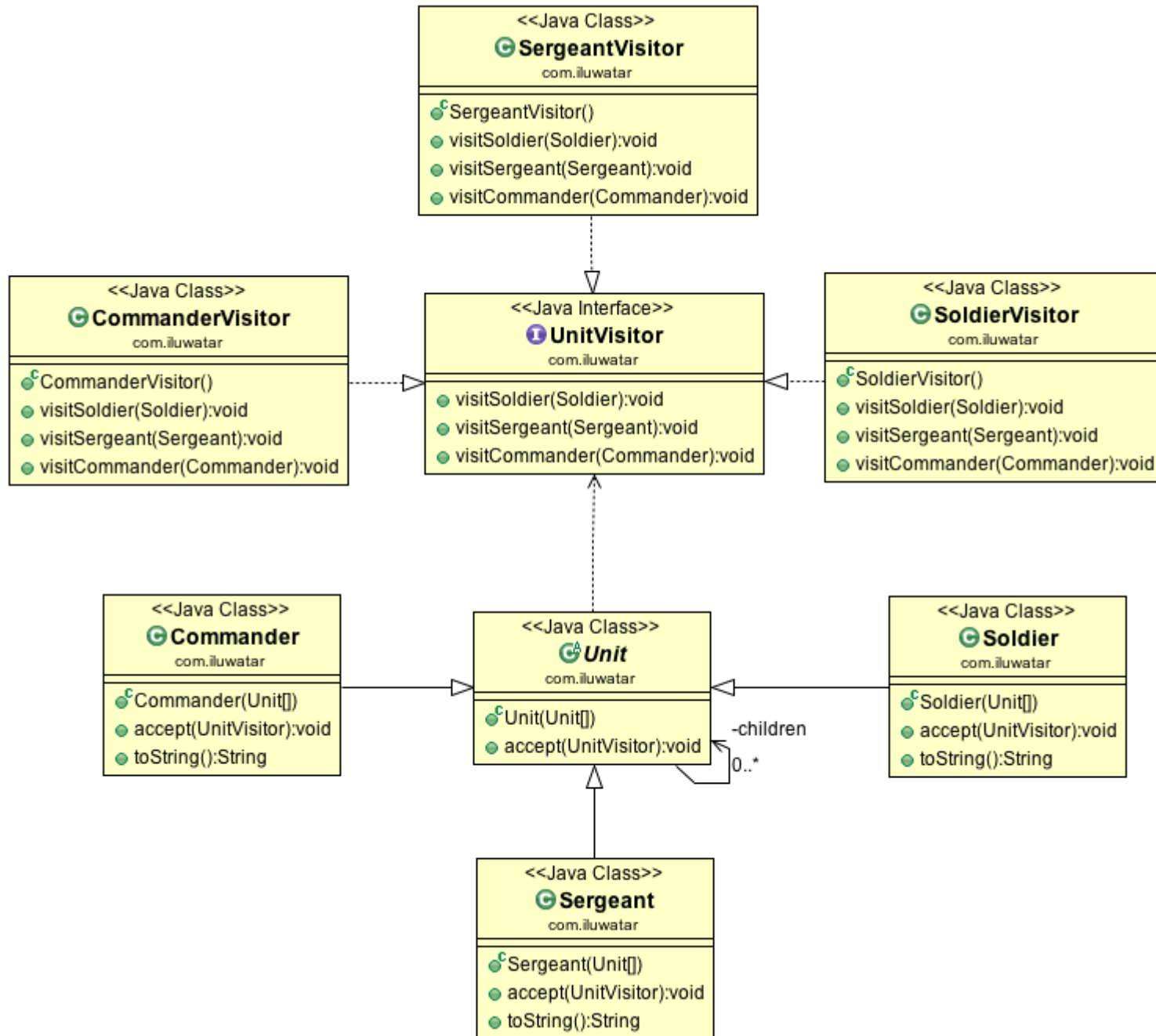
Látogató (1)

- **Cél:** Egy objektumszerkezet elemein végrehajtandó műveletet ábrázolni: a Látogató minta segítségével anélkül határozhatunk meg egy új műveletet, hogy a benne részt vevő elemek osztályát meg kellene változtatnunk.

Látogató (2)

- **Példakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/visitor>

Látogató (4)

- **Ismert felhasználások:**

- `java.nio.file.FileVisitor`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/java/nio/file/FileVisitor.html>

- `javax.lang.model.element.ElementVisitor`

- <https://docs.oracle.com/javase/9/docs/api/javax/lang/model/element/ElementVisitor.html>

További viselkedési minták

- Null objektum (*Null Object*)
<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/null-object>
- Specifikáció (*Specification*)
<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/specification>
- ...

Null objektum (1)

- **Cél:** A `null` referencia alternatíváját biztosítja egy objektum hiányának jelzésére egy olyan objektum révén, mely az elvárt interfészt üres metódustörzsekkel implementálja.

Null objektum (2)

- **Mintakód:**

<https://github.com/iluwatar/java-design-patterns/tree/master/null-object>

